

DÉCOUVERTES INÉDITES DE MONNAIES ANTIQUES
ET BYZANTINES

RÉSUMÉ

On présente des monnaies grecques, gëto-daciques, romaines et byzantines provenant des découvertes isolées ou des trésors.

EXPLICATION DES FIGURES

- Pl. I. Monnaies romaines et byzantines: 1—5 Ploiești; 6—9 Valea Mare; 10—11 Calvini.
Pl. II. Monnaies antiques et byzantines découvertes à Gornetu, dép. de Prahova.
Pl. III. Monnaies de type Philippe II et gëto-daciques: 1—2 Dép. de Prahova; 3 Sinnicolau Mare; 4—5 Zimbru; 6 Huedin; 7 Tîrgoviște; 8 Bragadiru.
Pl. IV. Monnaies daciques et denier romain républicain: 1—5 Pecica; 6. Prundeni.

OMONEDĂ MOLDOVENEASCĂ DE LA ALEXANDRU CEL BUN
DESCOPERITĂ LA CÎMPULUNG MUSCEL

AURICĂ SMARANDA
și LAURENȚIU FLORESCU

În anul 1950, unul din semnatarii acestei note — profesorul L. Florescu —, a descoperit în orașul Cîmpulung Muscel o monedă medievală românească emisă de voievodul moldovean Alexandru cel Bun. Moneda a fost găsită cu ocazia escavațiilor efectuate în pivnițele unei clădiri construită la începutul sec. XIX, proprietate a unei vechi familii, Rucăreanu, casă care a fost demolată, pe locul ei construindu-se actuala casă de cultură a sindicatelor din Cîmpulung-Muscel, str. Negru Vodă.

Descrierea monedei :

- Av. Capul de bou cu stea între coarne, la dreapta o rozetă, la stînga semiluna. Legenda: *MONA ALEXANDRI*. Sus o cruce cu brațe egale.
Rv. Scut despîcat, în primul cîmp trei grinzi; în al doilea cîmp 7 flori de crin dispuse 2/2/2/1. Deasupra scutului o rozetă cu 5 globule, în stînga scutului A. Legenda: *W. D. MOLDAVIENSIS*. Sus o cruce cu brațe egale. Argint, 21 mm, 1,34 g.

Moneda este destul de bine conservată, deși se observă urmele unei intense folosiri. Din examinarea ei a rezultat că piesa este un dublu gros și face parte din cea de-a treia emisiune a voievodului (1409—1415)¹.

Se cunoaște că voievodul Alexandru cel Bun a avut raporturi dintre cele mai bune cu celelalte două țări românești surori: Transilvania și Muntenia, precum și cu alte țări și popoare vecine. Tratatul de alianță și bună vecinătate încheiat cu Mircea cel Bătrîn, domnul Munteniei², privilegiile acordate negustorilor brașoveni, sibieni, bistrițeni, lioveni, reducerile de taxe vamale acordate negustorilor din Țara Românească asigurau o întinsă și abundentă rețea comercială a Moldovei cu vecinii din cele patru puncte cardinale. Tocmai acest fenomen economic-comercial prosper l-a condus pe domnitorul moldovean la o politică monetară mai cuprinzătoare, corespunzătoare nevoilor de schimb. Alexandru cel Bun este primul voievod moldovean care a îmbogățit sistemul monetar al Moldovei pe de o parte, bătînd nu mai puțin de 6 emisiuni bănești, iar pe de altă parte, a emis monede cu valori mai mari, adică dubli groși, așa cum este și moneda noastră, în afara groșilor și jumătăților de groși, pe care îi bătuseră și ceilalți voievozi de mai înainte³.

Ca urmare a privilegiilor primite de negustorii brașoveni și sibieni atît de la Alexandru cel Bun cît și de la Mircea cel Bătrîn, în Brașov

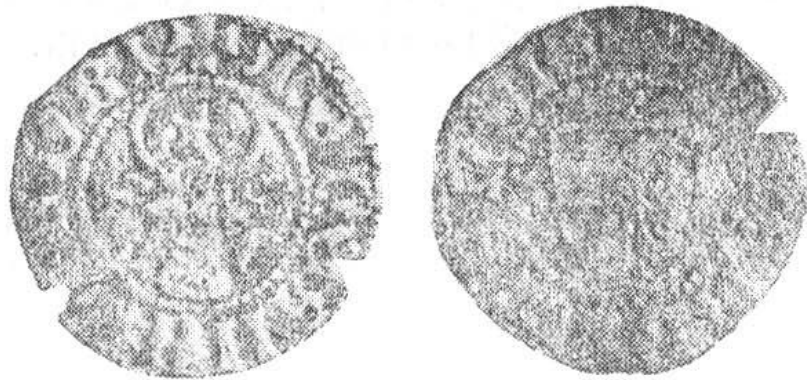

Fig. 1

și Sibiu circulau atit groșii moldoveni, cit și ducății munteni în paralel cu monedele ungurești, germane și din Boemia (denari, mărci, groși).

Cîmpulungul Muscelului fiind așezat pe Valea Rîului Tîrgului, pe drumul care face legătura dintre Brașov, prin Bran, cu așezările de la Dunăre, o arteră comercială foarte frecventată de negustori, cu siguranță că și aici au circulat monede moldovenești, așa cum au mai fost descoperite monede transilvane, poloneze, ungurești, otomane, chiar reali spanioli⁴, Cîmpulungul recomandîndu-se ca o piață internațională.

Faptul că s-a descoperit o asemenea monedă, ne întărește speranța unor descoperiri viitoare, la care putem adăuga fără rezerve monedele care în vîltoarea evenimentelor proprii secolelor trecute s-au pierdut fără ca cineva să știe de ele⁵.

NOTE

¹ Oct. Iiescu, *Moneda în România*, București, 1970, p. 26—29, pl. 18/3; MBR, p. 58—65, nr. 377; O. Iiescu, *Arhiep. Moldovei*, 5, 1967, p. 154.

² C. Rezachievici, *România liberă*, 12962 din 9 iulie 1986, p. 1—2.

³ Oct. Iiescu, *op. cit.* MBR, *loc. cit.*; Const. Moisil, CNA, 23—24, martie-aprilie 1922, p. 76—80.

⁴ A. Smaranda, St. Trimbaciu, BSNR, 70—74, 1976—1980, p. 341—348; idem, BSNR, 77—79, 1983—1985, p. 329—331; Fl. Mirtzu, BSNR, 77—79, 1983—1985, p. 437—439.

⁵ Oct. Iiescu, SCN, 1, 1957, p. 470, nr. 1; idem, SCN, 2, 1958, p. 456, nr. 22; Maria Cojocărescu, CN, 2, 1979, p. 111—113, pl. 3.

UNE MONNAIE MOLDAVE D'ALEXANDRU CEL BUN DÉCOUVERTE À CÎMPULUNG MUSCEL

RÉSUMÉ

En 1950, à Cîmpulung-Muscel, dans la cave d'une maison, fut découverte une monnaie en argent appartenant à la troisième émission d'Alexandru cel Bun, voievode de Moldavie (1400—1432).

MONEDE DE CUPRU OTOMANE DIN SECOLELE XIV—XVI DESCOPERITE ÎN DOBROGEA

EUGEN NICOLAE
și ION DONOIU

Prezentăm în cele ce urmează un lot de șapte mangiri otomani aparținînd colecției dr. Ion Donoiu (București). Pentru trei dintre aceste exemplare s-a putut afla cu relativă precizie locul descoperirii (Isaccea, nr. 2 și 4; Tulcea, nr. 3), pentru celelalte patru rămîinînd a se accepta prezumția că provin din Dobrogea, unde au fost achiziționate. Aceste piese vin să completeze tabloul emisiunilor de cupru otomane prezente în circulația monetară de la Dunărea de Jos, al căror studiu este încă la începuturi¹. Monedele se prezintă astfel²:

Bayezid I 791—804 H (1389—1402)

Atelier neprecizat

Av. (Bayezid) / din Murad, în cartuș ornamental.

Rv. Hullide mülkühü, sus; jos, hexagram flancat de cîte trei puncte; totul în cartuș ornamental ca pe av.

Pere 18. Sl. Srećković, *Numizmatikar*, 12, 1989, p. 63, nr. 31.

1. AE ↑ 1,68 g; 17 mm.

Murad al II-lea 824—848; 849—855 H (1421—1444; 1445—1451)

Atelier neprecizat

Av. Mur(ad bin) / Me(hme)d (h)a(n), în cartuș ornamental.

Rv. Hullide mül(kühü) / ..., în cartuș ornamental ca pe av. (?).

Cf. Pere 78.

Surfrapat av. peste rv. și rv. peste av. peste o emisiune din vremea lui Bayezid I (Pere 18. Sl. Srećković, *ibidem*).

2. AE ↓ 1,65 g; 17 mm.

Descoperit la Isaccea, jud. Tulcea, „în cetate”.

Edirne

Av. Ornament cu simetrie axială.

Rv. Sus ornament; jos, duribe Edirne. Pere 67.

3. AE ↑ 3,66 g; 17 mm.

Descoperit la Tulcea, jud. Tulcea.

Selim I 918—926 H (1512—1520)

Atelier neprecizat

Av. Neclar.

Rv. .../... 923, în cartuș ornamental.

4. AE 2,51 g; 17 mm.

Descoperit la Isaccea, jud. Tulcea, „în cetate”.

Selim al II-lea 974—982 H (1566—1574)

Mısır

Av. Ornament cu simetrie radială.

Rv. ...Mısır el mahrusa ...

Cf. Ölçer 11-A.

5. AE 11,93 g; 21 mm.

Av. Ornament cu simetrie radială, înrudit cu cel de mai sus (nr. 5).

Rv. Ca mai sus, dar altă ștanță.

Cf. Ölçer 11-A.